

סדר נזיקין | מסכת בבא בתרא קכ"ד - ק"ל
פרשת נח | כ"ה בתשרי - א' בחשוון תשפ"ה (27 לאוקטובר - 2 לנובמבר 2024)

דף קכ"ד: תולדות חיוו של רב

חברו של האמורא שמואל נקרא "רב".

שמו של רב היה "אבא" והוא היה מיוחס עד משפחתו של דוד המלך. בתלמוד מסופר, שרב היה אדם גבוה ביותר ולכן היו כאלה שכינוהו "אבא אריכא" - אבא הארוך, הגבוה.

קשרב היה נער, הוא עלה לארץ ישראל עם דודו רבי חייא, והוא עוד זכה לתלמוד תורה בישיבתו של רבי יהודה הנשיא מסדר המשנה והיה מחשובי תלמידיו.

דף קכ"ה: ראוי ומוחזק

על פי דין תורה בכור נוטל פי שנים מיתר אהיו בירושת אביו, למשל, אם יש ארבעה אחים, מחלקים את הירושה לחמש, הבכור נוטל שני חלקים ויתר האחים חלק אחד.

האם תיתכן אפשרות שבכור לא יטול פי שנים בירושת אביו?

התשובה היא שיש אפשרות כזו: נאמר בתורה בספר דברים כ"א: "כי את הבכור... יכיר לתת לו פי שנים בכל אשר ימצא לו" - מכאן למדו כי בנכסים שביד האב בשעת מיתו נוטל הבכור פי שנים אבל לא בנכסים שהגיעו ליד האב לאחר מותו.

נכסים שביד האב בעת מותו מכונים בתלמוד "מוחזק", שהאב מוחזק בהם, ונכסים שמגיעים אחר כך מכונים "ראוי", שהם ראויים לבוא לידו.

דף קכ"ו: הבכור שמחל על חלקו

מה הדין אם לאחר הירושה, עוד לפני שחילקו את הנכסים, עמד הבכור ומחל על חלקו הפול בירושה - האם מחילתו תקפה?

נחלקו בכך אמוראים. יש אומרים שהמחילה אינה תקפה, שכן עד החלוקה הבכור עדין לא זכה בחלק הנוסף, ואיך יכול אדם למחול על דבר שאינו שלו?

הלכה נוספת שלומדים בדף זה היא שאם לפני מותו ציף האב שאחד מבניו לא יקבל מאומה בירושה, או שאמר שבנו הבכור לא יטול פי שנים - דבריו בטלים, מכיון שהוא מצוה נגד דיני התורה ואין בסמכותו לעשות זאת, אולם אם הוא רוצה בכך - הוא יכול לתת את הנכסים, עכשיו, בחייו, במתנה ליתר האחים ובכך לנשל את אחד מן הבנים מן הירושה, אך לצוות שלא יירש כלל אינו יכול.

דף קכ"ז: תביעת התאומים

פעם אירע שגולדו תאומים וזמן מה אחרי הלידה כבר לא זכרו מי הבכור ומי נולד שני. לימים, כשמת אביהם, בא אחד התאומים ליתר האחים ואמר להם: אולי אני הבכור ומגיע לי שני חלקים בירושה? ענו לו האחים: עליך להביא ראיה שאתה בכור ותקבל, כי אולי אחיך התאום הוא הבכור. כך גם ענו לתאום השני. בדף זה בתלמוד לומדים שהאחים אכן צודקים בטענתם העקרונית.

עם זאת, בכל זאת קימת אפשרות ביד התאומים להוציא מהאחים את חלק הבכורה: אם אחד התאומים יכתוב לתאום השני "הרשאה" - שטר הנותן ביד אחיו זכות תביעה על ממונו, ויכל התאום בעל הרשאה לתבוע את חלק

מן התלמוד

סדר נזיקין, מסכת בבא בתרא דף ק"ל

אמר להו רבא פפא לרב פפא ולרב הונא בריה דרב יהושע: כי אתי פסקא דדינא דידי לקמיכו וחזיתו ביה פירכא, לא תקרעוהו עד שאתיתו לקמאי. אי אית לי טעמא - אמינא לכו, ואי לא - הדרנא בי. לאחר מיתה, לא מיקרע תקרעוהו, ומגמר נמי לא תגמרו מיניה.

פסקא דדינא - פסק דין
פירכא - קושי, הפרכה
הדרנא בי - אחזור בי

הסבר: רבא אמר לתלמידיו, שאם יביאו לפניכם פסק דין שלו וימצאו קושיה עליו, לא יקרעו אותו עד שיביאו אותו לפנינו: אם יהיה לו תירוץ, יאמר להם, ואם לא, יחזור בו. ואם יזדמן להם פסק דין כזה שלו לאחר מיתה, לא יקרעו אותו, כי אולי תירוץ לקושיה, אבל גם לא ילמדו ממנו הלכה למעשה.

מן ההסטוריה

מאורעות תרפ"ט

מאורעות תרפ"ט היו סדרת אירועים אלימים והתפרעויות שחוללו הערבים בארץ במהלך חודש אב תרפ"ט. הם החלו בירושלים, שם האשים המופתי חאג' אמין אל חוסייני את היהודים בניסיון להשתלט על הר הבית, ובעקבות זאת פרצו תגרות אלימות במקום. הפרעות התפשטו ליישובים אחרים בארץ, ובמהלך תקפו המוני פורעים ערבים את היהודים, רצחו ובזזו. 133 יהודים נרצחו בפרעות, 339 נפצעו, ויישובים וקהילות רבים ננטשו ונחרבו. בין היתר נטבחו באכזריות 67 יהודים תושבי חברון. השלטונות הבריטיים לא פעלו מספיק לדיכוי ההתפרעויות. לאחר שוך המהומות הוקמה ועדת חקירה, ואחריה פרסמו הבריטים את הספר הלבן, שהגביל עליית יהודים לארץ.

מודעת אבל בעיתון דבר מאורעות תרפ"ט

"תלמוד ישראלי" פרויקט חינוכי, קהילתי וחברתי המגיש את התלמוד תוך חיזוק והעצמת הקשר לתרבות ומורשת ישראל.

זמני השבת במוקדי הפעילות בעולם:

ישראל י"ם:	16:14
ניו יורק:	17:32
ישראל י"א:	17:26
ניו יורק:	18:33
ישראל ת"א:	16:29
גרמניה:	17:27
ניו יורק:	16:09
ניו יורק:	17:27

מתפלפלים

כמה חברות מכיתה ט' יצאו בחופשה לטיול ברמת הגולן. במהלך הטיול הן הגיעו לאזור שבו יש בריכות, מעיין ומפלים. הבנות לא הכירו היטב את המקום והתעורר ביניהן דיון לגבי מידת הסכנה ברחיצה במקום - האם לקפוץ ממקום גבוה למים, להיכנס לשחות בבריכות ובמעיין או לא.

מצד שני:

חלק מהבנות טענו שזה סיכון גדול מדי. הן לא מכירות את המקום, את עומק המים, והאם יש סכנות כאלו ואחרות בכניסה למים. לכן עדיף רק לשכשר רגליים אבל לא ממש לקפוץ מגובה ולהיכנס לתוך הבריכות והמעיינות.

מצד אחד:

חלק מהבנות טענו שמדובר במקומות מסודרים שהרבה אנשים מטיילים ומתרחצים בהם, ולכן אין כאן סיכון גדול מדי אם הן תקפוצנה למים ותשחנה במעיינות, גם אם הן לא מכירות היטב את השטח.

מה דעתכם?

אם גם אתם נתקלתם בדילמה 'התפלפלתם' עליה אתם מוזמנים לשתף אותנו ונפרסם אותה אצלנו בעלון. ניתן לשלוח למייל talmudisraeli@medison.co.il תחת הנושא "דילמה" עם שם משפחה ועיר מגורים וגם אתם תיכנסו להגרלה על פרסים שווים

על המפה

המכון לחקר ימים ואגמים בישראל

המכון לחקר ימים ואגמים לישראל (חיא"ל) הוקם ב-1967 כדי לחקור ולאגור מידע על איזורי הימים והחופים בישראל. את החברה ייסד האלוף יוחאי בן נון, שעל שמו נקרא מבנה המכון בחוף שקמונה שבחיפה. המכון חוקר ועוקב אחר המתרחש בימים ובחופים כדי לזהות בעיות ולטפל בהם, וכן עוסק בפיתוח חקלאות ימית ושימוש ביצורים ימיים למטרות מזון וכימיקלים. הפעילות נעשית בשיתוף עם מוסדות מחקר אחרים בארץ ובעולם, והחברה מייצגת את ישראל בארגונים בינלאומיים ומסייעת למדינות אחרות. ברשותו של המכון ספינות מחקר, מעבדות וציוד למיפוי ימי.

מבנה המכון הלאומי לאוקיינוגרפיה בחיפה (Wikipedia, Golf Bravo)

הצטרפו למאות אלפי לומדי הדף היומי, פתחו שיעור שבועי אצלכם בקהילה

כל קהילה שתצטרף, תקבל את העלון השבועי עפ"י הכמות הנצרכת בקהילתה בחינם עד פתח הבית! לרישום סרקו את הקוד.

לימוד תלמוד בחופש הגדול, קהילת נריה - פתח תקוה

מי אני?

1. מראשוני הלוחמים בחיל הים.
2. ממקימי שייטת 13 ומפקדה הראשון.
3. המפקד השישי של חיל הים.
4. מייסד החברה לחקר ימים ואגמים בישראל.
5. זכה לאות גיבור ישראל.

זוהי אגו

4260	3930	3880	3828	3728	3408	3340	2934	2883	2448	2448	2238	1948	0	
495	רבי יהודה הנשיא	רבי עקיבא	חורבן ביהמ"ק ה-2	הלל הזקן	-352 הקמת ביהמ"ק ה-2	-560 אסתר המלכה	-422 חורבן ביהמ"ק ה-1 גלות בבל	חונת ביהמ"ק ה-1	שלמה המלך	דוד המלך	דבורה הנביאה	מתן תורה	-1311 יציאת מצרים	אפרים ומנשה
התלמוד הירושלמי	התלמוד הבבלי	התלמוד הירושלמי	התלמוד הבבלי	התלמוד הירושלמי	התלמוד הבבלי	התלמוד הירושלמי	התלמוד הבבלי	התלמוד הירושלמי	התלמוד הבבלי	התלמוד הירושלמי	התלמוד הבבלי	התלמוד הירושלמי	התלמוד הבבלי	

לוגט וזגז טזוסט לזוטז יז
 יסלסונג סוגט וז יזאטט וזגזט טזוזא סזאטט יז
 יסזגט טזוזז טזזגז יז
 יזאטט וזגז טזוז
 יז טזזטט
 יז זאטט טזזאט יז

- התבוננו היטב בציור וענו על השאלות הבאות:
- 1 מי הוא האיש בציור, ומה הייתה דרגתו הצבאית?
 - 2 איזו יחידה בצה"ל הוא הקים?
 - 3 איזה עיסור הוא קיבל בצה"ל?
 - 4 התבוננו היטב בציור. יש בציור שלושה דברים לא הגיוניים ולא אפשריים - חפשו היטב מהם.

חמד של מושג

מינהל החינוך הדתי, הפיקוח על הוראת תלמוד ותושבע"פ

ברכת הגומל ליורדי הים

ארבעה אנשים חייבים לברך ברכת הגומל לאחר שניצלו מסכנה: הולכי מדבריות, יורדי ים, חולה שהבריא, ואסיר שיצא מבית הסוהר. הפלגה בים נחשבת למצב של סכנה, משום שהספינות עלולות לטבוע בסערות ובגלים, ולכן יש לברך כאשר מגיעים בשלום ליבשה. בגמרא נאמר שהספנים הם צדיקים, משום שנמצאים במקום סכנה באופן קבוע ומכוונים את ליבם לאביהם שבשמיים שיגן עליהם.

מי אני? |

1. יחידת הקומנדו הימי של חיל הים.
2. הוקמה בשנת 1950 על ידי איחוד של יחידות קודמות.
3. נקראה על שם אירוע שקרה ב-13 בחודש, בו טבעה ספינה ואחד הלוחמים הצליח להגיע בשחייה לחוף.
4. מפקדה הראשון היה יוחאי בן נון.
5. נחשבת לאחת היחידות המובחרות ביותר, ואחראית לביצוע משימות מיוחדות.

יז טזזטט

5780	5778	5727	5708	5707	5699	5657	5323	5260	5258	4900	4800	4650	4260
ה'תש"פ	ה'תשע"ח	ה'תשכ"ז	ה'תש"ח	ה'תש"ז	ה'תרכ"ט	ה'תר"ץ	ה'רמ"ח	ה'תש"ל	ה'תש"ח	ה'תש"ל	ה'תש"ל	ה'תש"ל	ה'תש"ל
2019	2017	1969	1967	1948	1947	1939	1897	1500	1492	הרמב"ם	רש"י	רבי סעדיה גאון	510 ימי הביניים תקופת הראשונים
שנת סיום ה'תש"פ ללומדי הדף היומי	70 שנה למדינה	הרב אריה לוי	מלחמת ששת הימים	הקמת המדינה	מלחמת העצמאות	שואה	הרצל	העת החדשה	גירוש ספרד	הרמב"ם	רש"י	רבי סעדיה גאון	510 ימי הביניים תקופת הראשונים

דבר תורה

סיפורם של נוח ודור המבול מהווה דוגמא ומודל למציאות החיים של כל אחד מאיתנו. לפעמים קורה שהאדם רואה כי מידותיו מקולקלות וכי מעשים רעים יוצאים מתחת ידיו. במצב שכזה עליו להתכנס פנימה, לתוך עולמו האישי, ולהימנע עד כמה שניתן מחיכוך עם מה שקורה מסביב, עם החברה והעולם. בשלב זה מתחיל תהליך של בנייה מחדש, היטהרות וניקיון שמטרתו בסוף לא להישאר בתיבתו הפרטית ובעולמו האישי, כי אם לחזור לחיבור לעולם ולחברה מסביב. החיבור המחודש צריך להיעשות בזהירות ובעדינות, כאותם עורב ויונה שנוח שלח מחוץ לתיבתו כדי לבדוק ולוודא כי ניתן לצאת. סופו של התהליך מגיע לכדי יציאה מחדש, כציוויו של ה' לנוח, שלא יישאר בפנים אלא: "צא מן התיבה".

סדר זיקין | מסכת בבא בתרא, דף קכ"ז - ק"ל

הבכורה, שהרי הוא ידאי מגיע לו, שגם אם הוא לא הבכור - הרי אחיו הוא הבכור ובגידו "הרשאה". אחר כך יוכלו התאומים לחלוק ביניהם בחלק הבכורה.

דף קכ"ח: מודה במקצת

במקרה שראובן תובע משמעון חוב ואומר שהוא חיב לו מאה שקלים, ושמעון אומר: "אתה צודק שאני חיב לך, אבל רק חמישים שקלים" - שמעון חיב להישבע שהוא חיב רק חמישים. הלכה זו מכונה "מודה במקצת". כלומר: מי שמודה במקצת החוב, חיב להישבע שהוא לא חיב את החלק שבו אינו מודה.

דף קכ"ט: תוך כדי דיבור

בדף זה מוזכר כלל מפורסם: "תוך כדי דיבור - פדיבור". תוך כדי דיבור הינו זמן קצר שבו אומרים את המילים "שלום עליך רבי ומורי", וחס"ל קבעו שאדם העוסק בנושא מסוים, יכול לחזור בו מדבריו או להוסיף עליהם, אם עוד לא עבר זמן "תוך כדי דיבור" מאז שסיים את דבריו. למשל, שני בני אדם שעורכים קנין בשוק והקונה מסכים לקנות את החפץ בכך וכה, הוא יכול לחזור בו או להוסיף תנאים למכירה בתוך כדי דיבור, אבל לאחר שעבר פרק הזמן בו אומרים "שלום עליך רבי ומורי" כבר אינו יכול לשנות מדבריו.

דף ק"ל: "נבלה" ו"טרפה"

יהודי רשאי לאכול בהמה טהורה בלבד, ואינו רשאי לאכול בהמה טמאה. גם בהמה טהורה אסור לאכול אם היא לא נשחטה כדון, למשל, אם היא מתה מעצמה, או שהרגו אותה ללא נשחטה. בהמה כזו, שלא נשחטה, היא "נבלה". "נבלה" אסור לאכול, וכל הנוגע בה נטמא. אולם יש בהמה שאינה מותרת בשחיטה. למשל בהמה שנטרפה על ידי אריה אך היא לא מתה אלא נפצעה פצעי מות. בהמה, גם אם היא נשרה, במצב שכזה - היא טרפה, וגם אם ישחטו אותה היא אינה מותרת באכילה. גם בהמה שיש לה מום או מחלה שממחמתם היא אינה יכולה לחיות - נחשבת טרפה. במסכת חולין לומדים שישנם שמונה עשר סוגי מומים המטריפים את הבהמה.

חידה!

למדנו על ירושת הבכור. כתבו מיהו הבן הבכור בכל אחד מהזוגות הבאים:

1. קין והבל
2. יצחק וישמעאל
3. עשיו ויעקב
4. ראובן ויוסף
5. אפרים ומנשה

(שהם 'אדאל' ו'החז' 'לאחמיהו' ו'ה' 'ט'אוחמז)

שאלות השבוע ???

1. מי כונה "אבא אריכא" ומדוע?
2. כמה זמן נחשב "תוך כדי דיבור"?
3. מה ההבדל בין נבלה לטרפה?

בין הפותרים נכונה תיערך הגרלה שבועית* והזוכה בה יזכה בפרס איכותי. את התשובות יש לשלוח עד יום רביעי שלאחר השבת של אותו עלון עד השעה 14:00, למייל talmudhagrala@medison.co.il יש לציין את מס' העלון עליו אתם עונים. *בפיקוח רואה חשבון

